



Folketingets Social- og Ældreudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2022 - 2681

Doknr.
570005

Dato
16-05-2022

Folketingets Social- og Ældreudvalg har d. 4. maj 2022 stillet følgende spørgsmål nr. 400 (alm. del) til social- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jakob Sølvhøj (Ø).

Spørgsmål nr. 400:

"Vil ministeren på baggrund af artiklen "Embedsværket: Er fald i omgørelser af klagesager et skrivebordsmirakel?" fra Altinget den 3. maj 2022 undersøge og redegøre for, hvad der er forklaringen på den i artiklen omtalte udvikling i omfanget af omgørelser ved klager over afgørelser på servicelovens område, herunder komme med en forklaring på den markante forskel på udviklingen i omgørelsesprocenten i de sager, der hører under socialministeriets to specifikke Danmarkskort og udviklingen i omgørelserne på den resterende del af området samt det forhold, at det markante fald sker nøjagtigt ved overgangen fra et kalenderår til et andet?"

Svar:

Jeg vil gerne indlede med at understrege, at man skal udvise stor forsigtighed i tolkningen af omgørelsesprocenterne. Omgørelsesprocenterne viser ikke, hvor stor en andel af det samlede antal sager eller afgørelser i kommunerne som indeholder fejl, men alene andelen af fejl i klagesagerne. Da antallet af klagesager varierer, afspejler udviklingen i omgørelsesprocenterne ikke nødvendigvis udviklingen i den generelle kvalitet af kommunernes sagsbehandling

Jeg henholder mig til Ankestyrelsen anførte svar på forklaringen i udviklingen af omgørelsesprocenterne.

Ankestyrelsen har oplyst følgende:

"1. I artiklen "Er fald i omgørelser af klagesager et skrivebordsmirakel?" bemærker Sanne Møller bl.a., at fra 4. kvartal 2020 til 1. kvartal 2021 er omgørelsesprocenten på børne- og voksenhandicapbestemmelserne i serviceloven faldet mere end på de øvrige bestemmelser i serviceloven.

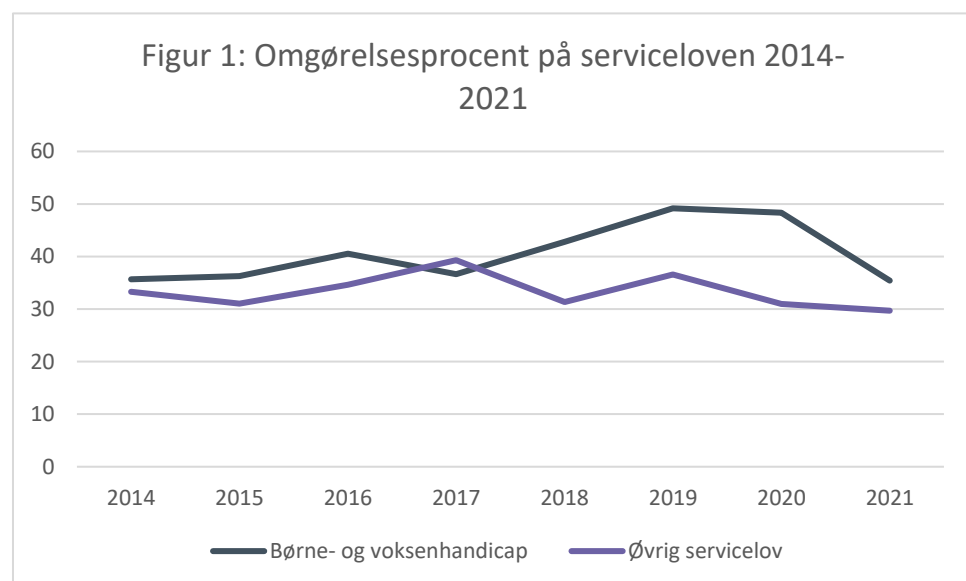
Det kan Ankestyrelsen bekræfte. Styrelsen kan imidlertid ikke sige noget om årsager til det fald i omgørelsesprocenten, der beskrives i artiklen. Styrelsen kan heller ikke sige noget om, hvorfor der sker et fald på det pågældende tidspunkt.

Ankestyrelsen bemærker imidlertid, at omgørelsesprocenten for børne- og voksenhandicapområdet uanset det beskrevne fald fortsat er høj, idet den i 2021 ligger på ca. 35 pct. svarende til, at over en tredjedel af sagerne omgøres.



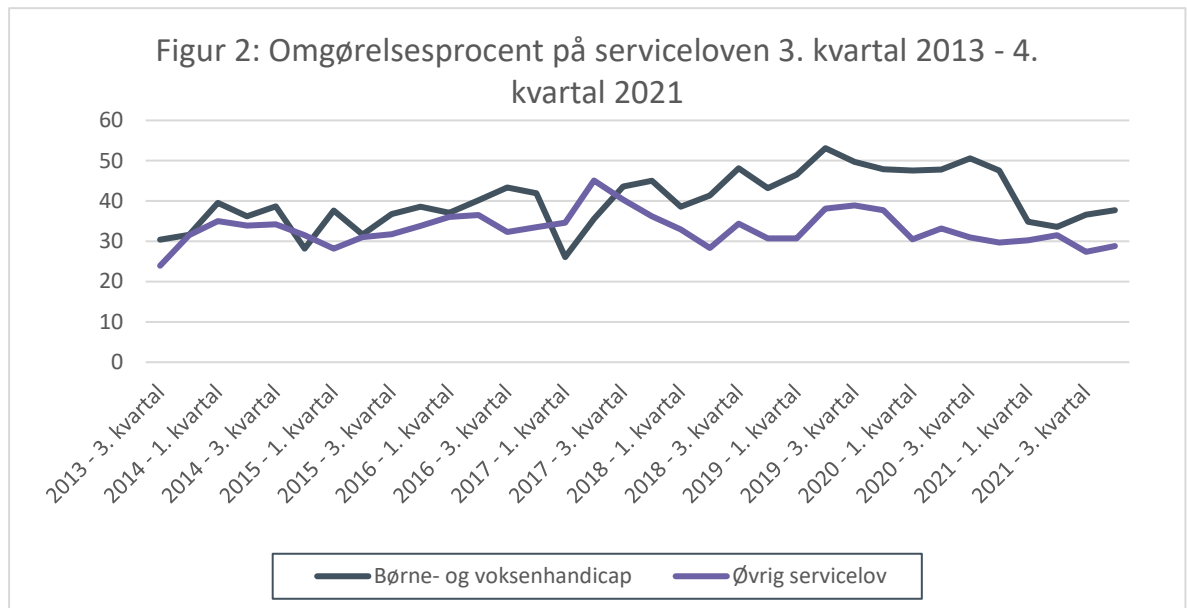
Ankestyrelsen bemærker også, at når de øvrige sagssemner i serviceloven, som ikke indgår i danmarkskortet for børne- og voksenhandicapområdet, opgøres samlet, er ændringen i omgørelsesprocenten fra 2020 til 2021 på 1,3 procentpoint, jf. figur 1.

Ændringen dækker dog over både stigninger og fald, når det samlede tal nedbrydes til sagssemneniveau. Der er således ikke tale om, at der udelukkende sker et fald i omgørelsesprocenten på de 8 sagssemner, der indgår i de to specifikke danmarkskort om handicap.



Kilde: Ankestyrelsen (2022)

Ankestyrelsen kan også oplyse, at der over tid generelt er fluktuationer i omgørelsesprocenten for henholdsvis børne- og voksenhandicapområdet samt de øvrige sagsområder i serviceloven. Der henvises til figur 2, som viser omgørelsesprocenten fordelt på kvartaler fra 3. kvartal 2013 til 4. kvartal 2021. Som det også ses af figur 2, er tallene efter faldet omkring årsskiftet 2020/21 støt stigende igen fra 2. kvartal til 3. og 4. kvartal 2021.



Kilde: Ankestyrelsen (2022)

Herudover bemærkes, at ikke alle kommuner har oplevet en faldende omgørelsesprocent. 20 ud af de 98 kommuner har således haft en stigende omgørelsesprocent. Generelt skal det dog bemærkes, at der er tale om få sager for de enkelte kommuner, og at ændringen i omgørelsesprocenten derfor også skal ses i relation til antallet af realitetsbehandlede sager.

2. I artiklen anfører Sanne Møller, at faldet må skyldes, at Ankestyrelsen har ændret praksis og vurderer kommunernes sagsbehandling anderledes og lempeligere end tidligere.

Ankestyrelsen kan overordnet oplyse, at styrelsen er optaget af kvalitet i sagsbehandlingen, herunder på handicapområdet. Det gælder både kommunernes sagsbehandling og vores egen.

Ankestyrelsen kan i relation til det, Sanne Møller anfører om praksisændringer, generelt oplyse, at styrelsen udmelder principielle og generelle afgørelser via styrelsens principmeddelelser. Ændringer af den praksis, der er offentliggjort, sker i en ny principmeddelelse. I enkelte situationer kan en principmeddelelse afpubliceres uden at offentliggøre en ny principmeddelelse, fx fordi reglerne på det område, som principmeddelelsen omhandler, er blevet ændret.

Ankestyrelsen har ikke ændret praksis på børne- og voksenhandicapområdet, og styrelsen har ikke i øvrigt offentliggjort principmeddelelser på området i 2020. Ankestyrelsen har i 2021 offentliggjort tre principmeddelelser inden for børne- og voksenhandicapområdet, men styrelsen har heller ikke i 2021 ændret praksis på området



Sanne Møller anfører i artiklen, at hendes forklaring om, at faldet må skyldes, at Ankestyrelsen vurderer kommunernes sagsbehandling anderledes og lempeligere end tidligere, understøttes af nogle konkrete sager, som hun har haft mulighed for at se fra perioden.

Ankestyrelsen har ikke umiddelbart kunnet identificere de to konkrete sager, der er nærmere omtalt i artiklen, men har taget kontakt til Sanne Møller med henblik herpå.

Sanne Møller anfører i artiklen også, at forklaringen om, at Ankestyrelsen "har sænket barren" kan understøttes af den "fast-track praksis på genbehandlinger af tidligere hjemviste sager, så borgerne nu kun har syv dage til at komme med kommentarer i et forløb på et til to år. Når de det ikke, bliver kommunens afgørelse lagt uimodsagt til grund".

Hertil bemærker Ankestyrelsen, at selv om borger ikke kommer med bemærkninger ved en høring, vil styrelsen tage stilling til kommunens afgørelse på det grundlag, der ligger i sagen. Der er således ikke tale om, at kommunens afgørelse vil blive "lagt uimodsagt til grund".

Ankestyrelsen efterprøver kommunernes afgørelser inden for rammerne af retssikkerhedslovens § 69. Det fremgår af bestemmelsen, at styrelsen kan efterprøve retlige spørgsmål. Bestemmelsen indebærer, at der altid er en række forhold, som styrelsen skal efterprøve, uanset om en given regel i større eller mindre grad giver kommunen mulighed for at foretage et skøn. Styrelsen skal således altid efterprøve, om sagen eksempelvis er tilstrækkeligt oplyst, om der er sket fejl i sagsbehandlingen, og om førsteinstansen har respekteret de almindelige forvaltningsretlige principper om lovlig forvaltning. Styrelsen tilsidesætter derimod – som udgangspunkt – ikke eksempelvis socialfaglige vurderinger (skøn). Styrelsen tager eksempelvis heller ikke stilling til, om resultatet fremstår konkret rimeligt.

Derudover kan Ankestyrelsen oplyse, at tidligere hjemviste sager er omfattet af et aftalebaseret krav om en sagsbehandlingstid på otte uger. Dette krav blev indført af hensyn til borgers retssikkerhed, da der – som nævnt – er tale om sager, der tidligere har været hjemvist. I en række tilfælde beder borger eller partsrepræsentant også i fast-track sagerne om udsættelse af sagen for at få mere tid til at afgive høringssvar. Et sådant ønske imødekommer styrelsen, jf. forvaltningslovens § 21.

Ankestyrelsen kan i øvrigt oplyse, at en række af de tidligere hjemviste sager på børne- og voksenhandicapområdet bliver hjemvist igen. Se tabel 1.

Tabel 1: Tidligere hjemviste sager på børne- og voksenhandicapområdet, fordelt på udfald og år

Sagsudfald	Antal tidligere hjemviste sager				Andel af samlede tidligere hjemviste sager (procent)			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021



Hjemvisning	41	98	109	62	24	35	36	22
Ophævelse	2	2	7	3	1	1	2	1
Stadfæstelse	99	129	146	194	58	47	48	68
Ændring	28	48	44	28	16	17	14	10
I alt	170	277	306	287	100	100	100	100

Kilde: Ankestyrelsen (2022)

Ankestyrelsen kan endvidere oplyse, at styrelsen ud over principmeddelelser også gennemfører andre praksiskoordinerende aktiviteter.

Alle praksiskoordinerende aktiviteter har til formål at understøtte, at borgerne får en korrekt afgørelse allerede i førsteinstans.

Styrelsens praksiskoordinerende aktiviteter bliver som udgangspunkt udvalgt på baggrund af styrelsens systematiske vidensopsamling, hvor data fra ankestatistik bliver koblet med viden fra Ankestyrelsens sagsbehandling samt viden fra bl.a. dialogmøder, taskforce- og læringsforløb, undervisning og undersøgelser.

Den systematiske vidensopsamling fra 2020 viste bl.a. høje omgørelsesprocenter i sager om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste på børnehandicapområdet. Vidensopsamlingen afdækkede, at det især var personkredsvurderingen, sagsoplysning og begrundelse, der voldte problemer generelt i kommunerne. Ankestyrelsen valgte på den baggrund at beskrive kravene til personkredsvurderingen i en række artikler i Nyt fra Ankestyrelsen. Derudover blev der gennemført bl.a. et webinar og udbudt betalingskurser.

Vidensopsamlingen for 2020 viste også, at omgørelsesprocenten var høj for sager om socialpædagogisk støtte. Ankestyrelsen havde afdækket, at en stor del af sagerne blev hjemvist på grund af manglende opfyldelse af kravet om udvidet begrundelse ved ophør eller nedsættelse af hjælpen. Ankestyrelsen udbød betalingskurser om socialpædagogisk støtte i 2021, hvor der bl.a. var fokus på begrundelseskravet.

Ankestyrelsen kan derudover oplyse, at styrelsen hele tiden har fokus på at sikre kvaliteten af styrelsens arbejde, herunder at sikre ensartethed på tværs af de 13 sagsbehandlede kontorer. Styrelsen har derfor i mange år gennemført en årlig central kvalitetsmåling, og – som et nyere tiltag, der blev indført i 2020 – centrale tematiske kvalitetsopfølgninger, hvor forskellige spørgsmål af tværgående relevans undersøges nærmere med henblik på at sikre ensartethed i styrelsen. Emnerne til de tematiske kvalitetsopfølgninger kan blive identificeret via den centrale kvalitetsmåling.

Emnet for den første tematiske kvalitetsopfølgning var rammerne for styrelsens prøvelse (primært på social- og beskæftigelsesområdet). Der var tale om et projekt, der blev lanceret i styrelsen i første halvår 2021. Formålet var at understøtte en ensartet tilgang til styrelsens prøvelse efter retssikkerhedslovens § 69.



I 2021 blev endvidere påbegyndt en central tematisk kvalitetsopfølgning om vurdering af god/ond tro i spørgsmål om tilbagebetalinger. Dette projekt forventes afsluttet i løbet af sommeren 2022. I 2022 gennemføres yderligere en tematisk kvalitetsopfølgning om forældelse.

Derudover overvåger Ankestyrelsen løbende styrelsens ankestatistik, herunder omgørelsesprocenterne. Da styrelsen i sensommeren 2021 på børne- og voksenhandicapområderne kunne konstatere en faldende omgørelsesprocent, foretog styrelsen en mindre stikprøvevis kvalitetsmåling af nogle sager på disse områder. Styrelsen kunne i den forbindelse ikke konstatere, at der er blevet stadfæstet afgørelser, som ikke burde være blevet stadfæstet. Endvidere bemærkes, at på nogle af de områder, som indgår i Danmarkskortet, er den samlede sagsmængde så lille, at relativt få yderligere stadfæstelser kan rykke omgørelsesprocenten markant.

Ankestyrelsen inddrager også eksterne kvalitetsparametre som ombudsmandssager og sager ved domstolene i vurderingen af styrelsens kvalitet i arbejdet. Styrelsen traf i 2021 ca. 43.000 afgørelser i alt (ekskl. afgørelser fra de 6 nævn, som styrelsen sekretariatsbetjener). I 2021 afsluttede ombudsmanden 563 sager vedrørende Ankestyrelsens afgørelser, svarende til 1,2 pct. af styrelsens samlede afgørelser i 2021, og udtalte kritik i 3 af sagerne. I 2020 modtog styrelsen kritik i 5 ud af 672 afsluttede sager hos ombudsmanden.

Ombudsmanden har i 2021 offentliggjort to udtalelser på socialområdet, hvor ombudsmanden ikke har fundet anledning til at kritisere Ankestyrelsens praksis. Det drejer sig om FOB 2021-2 og FOB 2021-19. Ombudsmanden har også offentliggjort en kritiksag på området i 2021 (FOB 2021-27).”

Med venlig hilsen
Astrid Krag